

NIEUWSBRIEF

Maandelijkse uitgave, editie februari 2019

Nieuws van de Stichting

- **Eumedion maakt eigen beloningsaanbevelingen meer 'stakeholder-georiënteerd'**

Een externe referentiegroep van ondernemingen moet niet langer leidend zijn voor de hoogte en de structuur van bestuurdersbeloningen. Raden van commissarissen (RvC's) dienen bij het vaststellen van de bestuurdersbeloningen evenveel belang te hechten aan de beloningsverhoudingen binnen de onderneming, de identiteit, de missie en de waarden van de onderneming en de verwachtingen van de relevante stakeholders, waaronder aandeelhouders, werknemers, klanten en de samenleving. Eumedion heeft dit principe verankerd in de geactualiseerde uitgangspunten voor een verantwoord beloningsbeleid van het bestuur van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. De geactualiseerde uitgangspunten zijn op 20 februari jl. openbaar gemaakt en worden door de Eumedion-deelnemers gebruikt bij het beoordelen van voorstellen tot aanpassing van het beloningsbeleid van de Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. In haar streven om het beloningsbeleid bij beursgenoteerde ondernemingen meer 'stakeholder-georiënteerd' te maken, beveelt Eumedion verder aan om voorgenomen sterke stijgingen van het vaste salaris van bestuurders (die uitgaan boven de stijgingen van de vaste salarissen van 'gewone werknemers) eerst ter goedkeuring aan de aandeelhoudersvergadering (AVA) voor te leggen. Eumedion beveelt de ondernemingen ook aan om het toepassingsbereik van de 'claw back'-regeling uit te breiden, zodat voortaan ook bij materiële overtredingen van de interne gedragscode bonussen kunnen worden teruggevorderd. De geactualiseerde

uitgangspunten zijn te downloaden via:
<http://bit.ly/2V4R39y>.

- **Replay webinar over Nederlandse Stewardship Code beschikbaar**

Op 25 februari jl. organiseerden Eumedion en de Pensioenfederatie een webinar over de op 1 januari 2019 in werking getreden Nederlandse Stewardship Code. Rients Abma (directeur Eumedion) en Frank Huitema (Chief Investment Officer Telegraaf Pensioenfonds) bespraken tijdens het webinar de achtergronden en de inhoud van de Code en de verschillen met huidige en toekomstige wet- en regelgeving. Ook beantwoordden zij vragen van deelnemers. Voor degenen die het webinar niet live konden volgen, is het webinar op de Eumedion-website (www.eumedion.nl) terug te zien.

Uit het bestuur

- Tijdens de vergadering van het **Dagelijks bestuur** van 19 februari jl. werd het voorstel tot herziening van de Eumedion-uitgangspunten voor een verantwoord bezoldigingsbeleid besproken en vastgesteld. Daarnaast werd de conceptjaarrekening 2018 van Eumedion besproken, alsmede de voorbereidingen op het AVA-seizoen 2019.

Komende activiteiten

- *5 maart 2019, vanaf 13.00 uur, Eumedion-seminar 'Effectief ESG-engagement'*, in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen (RuG) en gehost door NN Investment Partners in Den Haag. Tjerk Huysinga (Shell), Marian Hogeslag (DoubleDividend), Kris Douma (PRI) en Rieneke Slager (RuG) discussiëren onder leiding van Adri Heinsbroek (NN Investment Partners) over o.a. betrokken

aandeelhouderschap, collectief engagement en de implementatie van de Nederlandse Stewardship Code. Aanmelding is mogelijk via <http://bit.ly/2XeCZvU>.

- **19 maart 2019, Vergadering Dagelijks bestuur.** Op de agenda staat onder meer de bespreking van het conceptjaarverslag 2018 en de vaststelling van het Eumedion-commentaar op de Europese consultatie over een wijziging van de niet-bindende richtsnoeren voor niet-financiële verslaggeving.

Nieuws uit Den Haag

- **Kabinet ontraadt Tweede Kamer om initiatiefwetsvoorstel beloning financiële sector aan te nemen**

Het kabinet heeft fundamentele bezwaren tegen het initiatiefwetsvoorstel om de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen aan te scherpen. Om deze reden ontraadt het kabinet de Tweede Kamer om het door de oppositiepartijen GroenLinks, PVV, SP, PvdA, Partij voor de Dieren, 50PLUS en DENK opgestelde wetsvoorstel aan te nemen. Dit heeft minister Hoekstra (Financiën) de Tweede Kamer op 14 februari jl. laten weten. Het initiatiefwetsvoorstel bepaalt dat elke voorgenomen verhoging van de vaste beloning van een bestuurder van een zgn. systeembank vooraf ter instemming aan de Minister van Financiën moet worden voorgelegd. Daarnaast mogen de vaste beloningen van bestuurders van financiële ondernemingen niet meer mede bestaan uit aandelen in de onderneming. In de brief aan de Tweede Kamer schrijft de minister dat een instemmingsvereiste van de Minister van Financiën voor elke verhoging van de vaste beloning "niet passend" is bij de rol van een minister. De minister gaat dan op de stoel van de RvC en van de AVA zitten. Het kabinet acht dit niet wenselijk. Het kabinet toont zich ook geen voorstander van de aanpassing van de definitie van vaste beloning. Indien een vaste beloning in de vorm van aandelen niet langer mogelijk is, moet worden aangenomen dat de bestuurders van een financiële instelling op een andere manier gecompenseerd gaan worden. Volgens het kabinet ligt het in de rede dat dit zal gebeuren via een verhoging van de vaste beloning in contanten,

waardoor een koppeling met het langetermijnbelang van de onderneming komt te vervallen. Dit vindt het kabinet een onwenselijke ontwikkeling. Blijkens de op 13 februari jl. ingediende nota n.a.v. het verslag houden de oppositiepartijen vast aan het initiatiefwetsvoorstel en zal het binnen afzienbare termijn plenair worden besproken.

- **GroenLinks wil instemmingsrecht van OR voor sterke salarisstijgingen van bestuurders**

De ondernemingsraad (OR) moet instemmingsrecht krijgen wanneer de voorgestelde salarisstijging van bestuurders grote dan of gelijk is aan de stijging van het salaris van de gemiddelde werknemer binnen de onderneming. Dit stellen de Tweede Kamerleden Bart Snels en Paul Smeulders (beiden GroenLinks) voor in een op 18 februari jl. ingediend amendement op het wetsvoorstel ter implementatie van de herziene richtlijn aandeelhoudersrechten. De Kamerleden willen met het amendement voorkomen dat de salariskloof tussen de 'top' en de 'werkvloer' van de onderneming verder gaat toenemen. Controversiële voorstellen voor extreme salarisverhogingen zouden dan namelijk geen doorgang meer kunnen vinden zonder instemming van de werknemersvertegenwoordiging. Het is niet duidelijk of het amendement op steun van een meerderheid van de Tweede Kamer kan rekenen. De behandeling van het amendement zal pas plaatsvinden tijdens het plenaire debat over het wetsvoorstel. Het kabinet moet de nota naar aanleiding van het verslag nog naar de Tweede Kamer sturen.

- **Tweede Kamer: Corporate Governance Code moet meer MVO-bepalingen bevatten**

De Nederlandse corporate governance code moet bepalen dat bestuurders en commissarissen regelmatig zowel binnen als buiten het bedrijf de dialoog aangaan over de invulling van langetermijnwaardecreatie en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Dit staat in een op 12 februari jl. door de Tweede Kamer aangenomen motie. De motie was ingediend door Tweede Kamerlid Van der Lee (GroenLinks). De Tweede Kamer heeft de regering gevraagd om deze boodschap aan

de nieuwe Monitoring Commissie Corporate Governance (voorzit door Pauline van der Meer Mohr) over te brengen. De Tweede Kamer is van mening dat er “een toenemende maatschappelijke behoefte” bestaat aan een dialoog met de top van het bedrijfsleven over de invulling van langetermijnwaardcreatie en MVO.

- **Commissie Toekomst Accountancysector publiceert plan van aanpak**

“Hoe kan beter worden geborgd dat de accountant op een adequate wijze doet – volgens de eigen standaarden van de beroepsgroep – wat op grond van zijn publieke taak van hem moet worden verlangd (de zogenoemde prestatieklaaf)?” Dit is de centrale vraag die de recent door minister Hoekstra (Financiën) ingestelde Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) uiterlijk 31 december a.s. gaat beantwoorden. Dit blijkt uit het op 25 februari jl. gepubliceerde plan van aanpak van de CTA. De vraag of de accountant meer zou moeten doen dan thans op grond van de publieke taak wordt vereist (de zogenoemde verwachtingskloof) of de vraag of de (publieke) taak van de accountant zou moeten worden uitgebreid, vormt derhalve niet de kern van het onderzoek van de CTA. Daarmee verschilt de onderzoeksvraag dus fundamenteel met de commissie die in het Verenigd Koninkrijk onderzoek doet naar de mogelijkheden tot het verbeteren van de auditkwaliteit (zie de rubriek ‘Overige interessante zaken’ onderaan deze Nieuwsbrief). Voordat de CTA eind dit jaar met haar eindrapport komt, zal zij ergens in het derde kwartaal van 2019 een document openbaar consulteren dat de eerste analyses en bevindingen zal bevatten. Daarnaast nodigt de CTA nu al eenieder uit om schriftelijk inbreng te leveren voor het onderzoek van de commissie. Via een zogenoemd digitaal loket kunnen belanghebbenden tot 22 april a.s. position papers of andersoortige informatie aan de commissie overleggen.

Nieuws uit Brussel

- **Europees Parlement stemt in met Europees raamwerk voor screening van buitenlandse overnames**

EU-lidstaten mogen binnenkort overnames van bepaalde strategische ondernemingen

door niet-EU-partijen aan voorwaarden verbinden of verbieden. Het gaat dan om ondernemingen die van vitaal belang zijn voor (onder meer) de infrastructuur, de technologie, de voorziening van bepaalde grondstoffen en water, voedselveiligheid en de informatievoorziening (waaronder de media) van een land. De compromistekst voor een Europese verordening dienaangaande is op 14 februari jl. met 500 voorstemmen, 49 tegenstemmen en 56 onthoudingen door het Europees Parlement (EP) aangenomen. Een voorstel voor een verordening was in september 2017 door de Europese Commissie bij het EP en de Europese Raad ingediend. Op grond van de compromistekst mag een potentiële overname van bijvoorbeeld een Europese haven, energiebedrijf, een ruimtevaartbedrijf of een bedrijf werkzaam in de halfgeleiderindustrie door een niet-Europese partij door worden gescreend op gronden van nationale veiligheid en openbare orde. EU-lidstaten mogen daarbij in het bijzonder de vraag betrekken of de desbetreffende bieder direct of indirect wordt gecontroleerd door de overheid en of er een ernstig risico bestaat dat de bieder zich bezighoudt met illegale of criminele activiteiten. Als een EU-lidstaat besluit tot screening van een overname, dan moeten ook de Europese Commissie en andere EU-lidstaten daarvan op de hoogte worden gebracht en in de gelegenheid worden gesteld een opinie respectievelijk commentaar te geven. De ‘screenende’ lidstaat moet de opinie en de commentaren in overweging nemen. De Europese Commissie en de andere lidstaten kunnen echter niet eigenstandig een overname blokkeren. Het is de verwachting dat op 5 maart a.s. de Europese Raad formeel zal instemmen met de compromistekst van de verordening. De verordening zal dan in het najaar van 2020 in werking treden.

- **Europese instituties bereiken akkoord over tekst van verordening over low-carbon benchmarks**

Institutionele beleggers kunnen binnenkort betrouwbare en gestandaardiseerde benchmarks volgen om de CO2-voetafdruk van hun beleggingsportefeuille te verminderen. De Europese Raad, het EP en de Europese Commissie zijn het op 25 februari jl. namelijk eens geworden over de

definitieve tekst van een Europese verordening hieromtrent. Deze verordening introduceert twee nieuwe typen benchmarks, namelijk 'EU-klimaattransitiebenchmarks' en 'Op Parijs afgestemde EU-benchmarks'. Het eerste type moet de CO₂-voetafdruk van de standaardbeleggingsportefeuilles verkleinen. In dit soort benchmarks worden aandelen of obligaties van bedrijven opgenomen die tot eind 2022 meetbare CO₂-reductiedoelstellingen (met een wetenschappelijke grondslag) hebben gesteld. Het tweede type benchmarks mag alleen aandelen of obligaties van ondernemingen opnemen die kunnen aantonen dat zij CO₂-reductiedoelstellingen hebben die zijn afgestemd op de reductiedoelstellingen die in het klimaatakkoord van Parijs zijn opgenomen. Een expertgroep zal de Europese Commissie adviseren welke bedrijven in welke type benchmarks mogen worden opgenomen en of bedrijven uit bepaalde 'vervuilende' sectoren sowieso niet mogen worden opgenomen in de 'Op Parijs afgestemde EU-benchmarks'. De verordening bepaalt verder dat alle aanbieders van benchmarks voortaan moeten uitleggen op welke wijze milieu-, sociale en governancefactoren een rol hebben gespeeld bij de selectie van bedrijven in een bepaalde index en hoe de selectiemethodiek past in de EU-doelstelling om de CO₂-uitstoot te reduceren. Naar verwachting zal de verordening rond de zomer van 2019 in werking treden.

- **Europese Commissie wil dat ondernemingen TCFD-aanbevelingen over klimaatrapportage gaan volgen**

Europese beursgenoteerde ondernemingen moeten beter gaan rapporteren over de impact van klimaatverandering op hun verdienmodel en strategie en over de impact die zij zelf hebben op het klimaat. De in 2017 door de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) opgestelde aanbevelingen bieden hiervoor een goed raamwerk. Dit verslaggevingsraamwerk wordt als een bijlage bij de niet-bindende Europese richtsnoeren inzake niet-financiële verslaggeving opgenomen. Dit stelt de Europese Commissie voor in een op 20 februari jl. gepubliceerd consultatiedocument. De Europese

Commissie geeft hiermee in grote lijnen gehoor aan een in januari uitgebracht advies van de Technische Expertgroep Duurzame Financiering. Wel gebruikt de Europese Commissie in haar voorstel minder dwingende bewoordingen dan de expertgroep. Zo stelt de Europese Commissie voor dat alle Europese beursgenoteerde ondernemingen "zouden moeten overwegen" om in de verslaggeving aan te geven hoe wordt geborgd dat klimaatgerelateerde risico's en kansen worden besproken in het bestuur en in de RvC en hoe klimaatverandering is opgenomen in hun risicomanagementsystemen. De expertgroep had op dit punt gepleit voor een verplichting. De Europese Commissie vindt wel dat ondernemingen prestatie-indicatoren "dienen" te gebruiken om hun klimaatrapportages te ondersteunen, zoals de uitstoot van broeikasgassen. Belanghebbenden kunnen tot 20 maart a.s. commentaar leveren op het consultatiedocument.

- **Europese Commissie vraagt toezichthouders om onderzoek naar kortetermijngeneigdheid**

De Europese Commissie wil weten of de kapitaalmarkten een ongewenste kortetermijndruk uitoefenen op ondernemingen. De Europese Commissie heeft op 1 februari jl. de drie Europese koepels van financiële toezichthouders (ESMA, EIOPA en EBA) gevraagd om hiernaar onderzoek te doen. De Europese Commissie vraagt hierbij expliciet te kijken naar de "evolutie" van de houdtermijn van onder meer aandelen, een beoordeling van de mogelijke drijfveren van kortetermijngeneigdheid, waaronder het afgeven van winstverwachtingen voor een bepaald jaar en de structuren van de bestuurdersbeloningen en het identificeren van wet- en regelgeving die de kortetermijngeneigdheid mogelijk doet versterken. Het onderzoek zou moeten worden afgesloten met aanbevelingen, onder andere of er "beleidsactie" moet worden ondernomen. Het eindrapport moet in december 2019 gereed zijn.

- **Europese corporate governance commissies willen zelfregulering op duurzaamheidssterrein**

De Europese Commissie moet terughoudend zijn met het inzetten van wetgeving om de duurzaamheid van de economie en de kapitaalmarkten aan te jagen. Duurzaamheid zou beter via het instrument van de nationale corporate governance codes kunnen worden gestimuleerd. Dit stellen de voorzitters van de Franse, Duitse, Italiaanse, Nederlandse, Zweedse en Britse corporate governance commissies in een op 1 februari jl. gepubliceerd gezamenlijk statement. Volgens de zes commissievoorzitters is een aanpak van best practices op het terrein van duurzaamheid, gecombineerd met monitoring van de toepassing daarvan, effectiever dan het bij wetgeving opleggen van duurzaamheidsstandaarden aan ondernemingen en beleggers. De commissievoorzitters nemen met dit statement afstand van een aantal aanbevelingen uit het Europese 'Sustainable Finance' Actieplan. Deze aanbevelingen vragen in de meeste gevallen om concrete Europese wetgeving.

Ondernemingsnieuws

- **KPN gaat als eerste Nederlandse beursonderneming 'hybride' AVA houden**

De op 10 april a.s. te houden AVA van KPN zal de eerste AVA in Nederland zijn waarin aandeelhouders de mogelijkheid hebben om rechtstreeks ('live') via een internetverbinding aan de stemming deel te nemen. Dit blijkt uit de AVA-oproeping die het telecombedrijf op 25 februari jl. heeft gepubliceerd. KPN hoopt met deze 'hybride' AVA (fysieke AVA waarin 'virtueel' kan worden gestemd) de aandeelhoudersparticipatie te verhogen. KPN benadrukt in de oproeping wel dat aandeelhouders die de vergadering virtueel bijwonen *niet* de mogelijkheid hebben om – op afstand – in de AVA het woord te voeren of anderszins te reageren. Hiervoor blijft fysieke aanwezigheid vereist. Daarnaast waarschuwt KPN haar aandeelhouders in een separaat beleidsdocument voor bepaalde risico's die zijn verbonden aan de technische infrastructuur die wordt gebruikt voor hybride AVA's. Dit kunnen bijvoorbeeld storingen zijn in de apparatuur die wordt

gebruikt voor de virtuele AVA of stroomstoringen. KPN wijst de aandeelhouders er wel op dat het bedrijf gebruik maakt van gerenommeerde derde partijen voor het leveren van de technische infrastructuur die nodig om een hybride AVA te kunnen houden. Tijdens de komende AVA van KPN zal onder meer gestemd worden over een beperkt aantal wijzigingen in het beloningsbeleid voor het KPN-bestuur. Deze wijzigingen worden door de OR van KPN omschreven als "cosmetisch" en als "een gemiste kans" om echt verandering te bewerkstelligen in het beloningsbeleid. Volgens de OR moeten de beloningen van het bestuur veel sterker prestatiegerelateerd zijn, dienen variabele beloningen vooral gebaseerd te worden op organische omzetgroei en dient de totale beloning "evenrediger verdeeld te zijn van CEO tot laagste niveau op de werkvloer".

- **Unilever matigt beloningsbeleid voor haar uitvoerend bestuur**

De totale 'at target' beloning van de nieuwe CEO van Unilever, Alan Jope, zal ruim 14% lager liggen dan die van zijn voorganger Paul Polman. De uitvoerende bestuurders van Unilever zullen verplicht worden gesteld ten minste een derde van hun jaarbonus in Unilever-aandelen te beleggen. Het beleid inzake mogelijke welkomstvergoedingen voor nieuwe, uitvoerende bestuurders zal worden versoerd. Deze maatregelen heeft de remuneratiecommissie van Unilever genomen naar aanleiding van het relatief hoge aantal tegenstemmen van aandeelhouders op het in 2018 aan de AVA voorgelegde voorstel tot herziening van het beloningsbeleid (36% op de AVA van Unilever PLC en 43% op de AVA van Unilever NV (exclusief invloed administratiekantoor)). De maatregelen zijn op 6 februari jl. door Unilever op haar website gepubliceerd. De remuneratiecommissie heeft verder besloten om meer transparantie te verschaffen over de in het boekjaar behaalde score op de duurzaamheidsmaatstaf in de langetermijnbonus. Voorts krijgen ook de aandeelhouders van Unilever NV vanaf de komende AVA de mogelijkheid om jaarlijks te stemmen over de wijze waarop de remuneratiecommissie het beloningsbeleid heeft geïmplementeerd. Aandeelhouders van Unilever PLC hadden dat recht al.

- **Ahold Delhaize wil haar cumulatief preferente financieringsaandelen opruimen**

Ahold Delhaize is de komende 18 maanden voornemens om alle nog uitstaande (gecertificeerde) cumulatief preferente aandelen in te kopen en vervolgens in te trekken. De supermarktketen wil op die manier zijn kapitaalstructuur versimpelen en kosten besparen. Dit blijkt uit de op 27 februari jl. gepubliceerde agenda voor de AVA van Ahold Delhaize die op 10 april a.s. wordt gehouden. Ahold Delhaize heeft nu nog voor in totaal 223.415.103 cumulatief preferente aandelen uitstaan bij Stichting Administratiekantoor (STAK) Preferente Financierings Aandelen Ahold Delhaize, die certificaten daarvan heeft uitgegeven aan NN Investment Partners en DeltaFort Beleggingen. De houders van de gecertificeerde financieringsaandelen hebben stemrecht dat is gebaseerd op de reële waarde van de kapitaalbreng (in dit geval 0,26 stemmen per financieringspref). Dit compliceert de kapitaalstructuur van Ahold Delhaize. Bovendien heeft het STAK invloed op de stemming in de AVA als NN Investment Partners en/of DeltaFort Beleggingen geen gebruik maakt van het stemrecht. Het stemrecht gaat dan namelijk over op het STAK. Dit wordt door veel beleggers gezien als een verkapte beschermingsconstructie. De dividenduitkering op de financieringsprefs wordt één keer in de 10 jaar vastgesteld en is gebaseerd op 10 jaars Euro SWAP rente. Nu deze rente de afgelopen tijd sterk is gedaald, zijn de houders van gecertificeerde financieringsprefs waarschijnlijk genegen om afstand te doen van deze aandelen. Na intrekking van de financieringsprefs zal het aandelenkapitaal van Ahold Delhaize enkel uit gewone aandelen bestaan die elk één (volle) stem hebben. Wel heeft de beschermingsstichting van Ahold Delhaize de mogelijkheid om in 'vijandige' omstandigheden tijdelijk beschermingspreferente aandelen te nemen.

- **Nederlandse Staat koopt zich in bij Air France-KLM**

De Nederlandse Staat heeft voor een bedrag van in totaal € 744 miljoen een aandelenbelang van 14% verworven in Air France-KLM. De Nederlandse overheid

heeft daarmee nu een vrijwel gelijkwaardig belang als de Franse staat in het Franse luchtvaartbedrijf. Dit heeft minister Hoekstra (Financiën) in een brief van 26 februari jl., en in een vervolgededeling van 27 februari jl., aan de Tweede Kamer bekend gemaakt. Het doel van de aandelenaankoop is ervoor te zorgen dat het Nederlandse publieke belang beter wordt geborgd, doordat het breder wordt meegenomen in de besluitvorming van de holding Air France-KLM. De minister noemt KLM in de brief een "onmisbare Nederlandse luchtvaartmaatschappij". Uit de brief wordt niet duidelijk of de Nederlandse Staat ook meer zeggenschap in de bestuurskamer van Air France KLM wil en kan krijgen; er is in ieder geval geen formele 'relationship agreement' overeengekomen. Momenteel heeft de Nederlandse Staat een aanbevelingsrecht voor één bestuurder (momenteel voormalig minister Jaap de Hoop Scheffer), terwijl de Franse Staat drie bestuurders kan voordragen. Het (one-tier) bestuur van Air France-KLM bestaat uit in totaal 19 personen, waarvan er vijf Nederlander zijn. De invloed van de Nederlandse Staat in de AVA van het Franse luchtvaartbedrijf zal vooralsnog ook geringer zijn dan de Franse Staat. Doordat de Franse Staat (een deel van) zijn aandelen al langer dan 2 jaar aanhoudt is, is zijn stemmenbelang, conform de Franse wet, verdubbeld tot momenteel 22,7%. Het stemmenbelang van de Nederlandse Staat is vooralsnog 11,9%. Pas over 2 jaar komt de Nederlandse Staat in aanmerking voor dubbel stemrecht.

- **Wessanen wordt eerste Nederlandse beursonderneming met 'B Corp' duurzaamheidscertificaat**

Wessanen gaat zich expliciet richten op de creatie van "een significante positieve invloed op de maatschappij en milieu". Verder gaat het biologische voedingsconcern in zijn statuten verankeren dat het bestuur de belangen van meerdere stakeholders dient, waaronder die van werknemers, klanten, "de gemeenschappen en de samenleving, het lokale en globale milieu en de korte en lange termijn belangen" van de onderneming. Dit blijkt uit het op 25 februari jl. gepubliceerde voorstel tot wijziging van het statutaire doel en van de bestuurstaak van Wessanen. Het

voorstel tot statutenwijziging wordt tijdens de AVA van 11 april a.s. in stemming gebracht. De statutenwijziging is een voorwaarde om als eerste beursgenoteerde multinational erkend te worden als een zogenoemde Benefit Corporation (B Corp). Deze Amerikaanse organisatie certificeert sinds 2006 wereldwijd bedrijven die naast succesvol zijn in het maken van winst, ook succesvol zijn in het verwezenlijken van sociale en duurzame doelstellingen. Om B Corp te kunnen worden, moeten bedrijven een strenge assessment doorlopen. Inmiddels dragen meer dan 2.700 bedrijven in 60 landen het certificaat, waaronder Ben & Jerry's (onderdeel van Unilever) en negen dochtermaatschappijen van Danone. Bekende B corps In Nederland zijn Dopper en Tony Chocolonely. Pikant is wel dat Wessanen tegelijkertijd met het voorstel om het duurzame en sociale karakter van de onderneming te benadrukken het voorstel doet om de criteria voor de uitkering van een langetermijnbonus voor bestuurders te versoepelen. Ook hierover moet de AVA van 11 april a.s. een besluit nemen.

- **Kiadis Pharma wil beschermingsstichting oprichten**

Kiadis Pharma is voornemens om een beschermingsstichting op te richten. De biofarmaceutische onderneming vraagt op 29 maart a.s. toestemming van haar aandeelhouders om een calloptie op het nemen van beschermingspreferente aandelen toe te kennen aan een nog op te richten onafhankelijke beschermingsstichting. De AScX-onderneming heeft hiertoe op 15 februari jl. een BAVA bijeengeroepen. Uit de toelichting op het voorstel wordt niet geheel duidelijk waarom de onderneming over een beschermingsconstructie wil beschikken. In de toelichting staat niet meer dan dat veel Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen een dergelijke beschermingsconstructie hebben. Tijdens de beursgang van Kiadis Pharma, in juni 2015, zag de onderneming nog expliciet af van beschermingsconstructies. Tijdens de BAVA van 29 maart a.s. wordt verder goedkeuring gevraagd voor het voorstel om de commissarissen voortaan opties toe te kennen. Volgens Kiadis Pharma is dit een "kritisch remuneratiecomponent" om commissarissen met relevante industrie-

ervaring en -competentie aan te trekken en te behouden. De bepaling in de Nederlandse Corporate Governance Code die stelt dat aan commissarissen geen opties of aandelen bij wijze van beloning mogen worden toegekend, moet hiervoor wijken.

- **Geen enkele accountant wil jaarrekening van New Sources Energy controleren**

Geen van de negen accountantskantoren met een zogenoemde OOB-vergunning wil de jaarrekening van het beursgenoteerde New Sources Energy (NSE) controleren. Dit schrijft het bestuur van de 'lege beurshuls' in een op 25 februari jl. gepubliceerd persbericht waarin de voorlopige jaarcijfers 2017/18 zijn opgenomen. Het boekjaar van NSE loopt van 1 oktober tot en met 30 september. NSE heeft in het afgelopen jaar gesprekken gevoerd met alle negen accountantskantoren die 'organisaties van openbaar belang' (OOB's), waaronder alle beursgenoteerde ondernemingen, mogen controleren. Dat zijn de 'Big Four', BDO, Mazars, Baker Tilly Berk, Accon AVM en Grant Thornton (tot 1 juli 2019). Volgens NSE is geen van deze kantoren bereid de controle voor het boekjaar 2017/18 te doen vanwege het vooralsnog ontbreken van operationele activiteiten bij NSE. De enige deelneming van NSE (het achteraf ook 'leeg' gebleken NSE Germany BV) werd op 21 december 2017 namelijk overgedragen aan de onafhankelijke Stichting vereffening NSE Germany BV. Het NSE-bestuur verwacht in het komende halfjaar gesprekken te kunnen voeren over de ontwikkeling en/of overname van activiteiten. Mogelijk dat nadien toch een controlerend accountant kan worden gevonden.

- **Rechter: onbehoorlijk bestuur en toezicht door voormalige top van Fairstar Heavy Transport**

Vier voormalige bestuurders en commissarissen van Fairstar Heavy Transport hebben hun bestuurs-respectievelijk toezichthoudende taken onbehoorlijk uitgeoefend. Zij zijn jegens het voormalige beursgenoteerde Rotterdamse zeetransportbedrijf en jegens overnemer Dockwise (nu onderdeel van Boskalis) aansprakelijk voor de als gevolg van hun handelen geleden schade. Dat heeft de

Rechtbank Amsterdam geoordeeld in een op 13 februari jl. gewezen vonnis. De strekking van het vonnis komt overeen met een vonnis uit 2015. Dat vonnis werd vorig jaar vanwege een procedurefout door de Hoge Raad vernietigd, zodat de hele zaak over moest. De rechtbank komt ook nu tot het oordeel dat de voormalige Fairstar-CEO Philip Adkins en Chief Operating Officer Willem Out hun taken als bestuurder onbehoorlijk hebben vervuld. Zij hebben in 2011 voor een bedrag van \$ 111 miljoen een nieuw schip besteld zonder de statutair vereiste goedkeuring van de RvC en zonder dat de financiering geregeld was. "Een bestuurder mag wel risico's nemen, want zonder risico valt er weinig te ondernemen, maar die risico's moeten dan wel gecalculeerd en aanvaardbaar zijn en besproken worden met de RvC aan wie goedkeuring vereist is", aldus de rechter. Ook de Fairstar-commissarissen Frits van Riet en Hans Verhagen hebben hun taken onbehoorlijk vervuld. Zij hebben nagelaten kritische vragen over de gang van zaken aan het bestuur te stellen, ook toen er serieuze vragen rezen over de financiële situatie van Fairstar en toen bleek dat er een schip was besteld zonder hun goedkeuring en zonder financiering. Zowel de hiervoor genoemde bestuurders als de commissarissen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die Fairstar – en haar latere eigenaar Dockwise (nu onderdeel van Boskalis) – als gevolg van hun nalaten heeft geleden. De rechter heeft ook bevolen om de aan de bestuurders toegekende vertrekvergoedingen van in totaal bijna \$ 10 miljoen aan Fairstar terug te betalen. De rechter zal op een later moment het totale schadebedrag vaststellen.

Overige interessante zaken

- **Duitsland gaat bij dreigende overname van een 'vitale' onderneming aandelenbelang nemen**

De Duitse overheid gaat tijdelijk een aandelenbelang nemen in een Duitse onderneming die van vitaal belang is voor de nationale economie als de betreffende onderneming dreigt te worden overgenomen. Dit staat in de Duitse 'Nationale Industriestrategie 2030' die de Duitse minister van Economie en Energie, Peter Altmaier, op 5 februari jl. heeft gepresenteerd. De Duitse regering zal

daartoe een 'nationale participatiefaciliteit' opzetten waarvan de omvang nog niet bekend is. In de nota worden als voorbeelden van vitale ondernemingen genoemd bedrijven die actief zijn in de zogenoemde platformeconomie, kunstmatige intelligentie en autonoom rijden. Het nemen van tijdelijke overheidsbelangen in hoogtechnologische of -innovatieve bedrijven die dreigen te worden overgenomen, ligt, volgens de nota, minder voor de hand. Wel zou de Duitse overheid in dergelijke gevallen bedrijven of aandeelhouders die dergelijke overnames willen afweren de helpende hand kunnen bieden. Wat dat in de praktijk precies inhoudt, wordt uit de nota niet duidelijk.

- **FRC wil betere rapportage over immateriële activa**

Britse beursgenoteerde ondernemingen zouden beter moeten rapporteren over de ondernemingsspecifieke immateriële zaken ('intangibles'), zoals klanttevredenheid en het deel van de omzet dat voortkomt uit de levering of verkoop van nieuwe producten. Hiervoor pleit de Financial Reporting Council (FRC) in een op 6 februari jl. gepubliceerd consultatiedocument. De FRC is de Britse toezichthouder op de financiële verslaggeving van de Britse beursgenoteerde ondernemingen. De FRC toont zich in het document geen voorstander van een radicale wijziging van de internationale verslaggevingsstandaarden (IFRS) opdat meer immateriële zaken (financieel) zouden moeten worden gewaardeerd en in de jaarrekening moeten worden opgenomen. Een aantal academici had daar voor gepleit. De FRC verwacht niet dat de internationale standard setter IASB negen is dit op korte termijn te doen, nu zij net haar 'Conceptual Framework' heeft herzien en het onderwerp van immateriële zaken hier geen deel van uitmaakte. De FRC wil de ondernemingen vooral aanmoedigen om zelf na te denken welke immateriële zaken van belang zijn voor de financiële prestaties en de waardering van de onderneming en om daarover aan de hand van maatstaven in het bestuursverslag te rapporteren. Daarbij is het van belang dat de definitie van die maatstaven eenduidig is en dat die definitie ook consistent wordt gebruikt. De belangrijkste maatstaven kunnen per sector worden opgesteld. Deze

kunnen eventueel als 'guidance' door de standard setters worden onderschreven. Belanghebbenden hebben tot 30 april a.s. de tijd om op het consultatiedocument te reageren.

- **Sir Donald Brydon aan het werk gezet om Brits onderzoek te doen naar kwaliteit en effectiviteit van audits**

Het Britse Ministerie van Economische Zaken heeft op 14 februari jl. het mandaat van het onderzoek van Sir Donald Brydon (Chairman van de London Stock Exchange) naar de kwaliteit en de effectiviteit van de Britse accountantscontrole vastgesteld. Blijkens het mandaat moet Sir Donald Brydon in het bijzonder onderzoek doen naar de vraag of de huidige reikwijdte van de accountantscontrole nog voldoet aan de verwachtingen van beleggers en andere gebruikers van de controleverklaringen en zo niet of het mogelijk is deze tegen redelijke kosten uit te breiden. Het Britse Ministerie van Economische Zaken constateert dat de zogenoemde verwachtingskloof tussen hetgeen beleggers van de accountant verwachten en hetgeen hij daadwerkelijk levert de laatste tijd is verbreed. Beleggers verwachten dat de accountant op veel meer terreinen zekerheid verschaft dan alleen ten aanzien van de financiële verslaggeving van de onderneming. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van de continuïteitsveronderstelling en de interne maatregelen om fraude tegen te gaan. Volgens het ministerie is het belangrijk dat de werkzaamheden van de accountant beter gaan aansluiten op de verwachtingen van beleggers hieromtrent. Het onderzoek moet eind 2019 zijn afgerond. De Britse overheid zal vervolgens een brede consultatie starten over de aanbevelingen die in het rapport zijn opgenomen.

- **Australië stelt nieuwe versie van corporate governance code vast**

Elke Australische beursgenoteerde onderneming moet haar kernwaarden ('values') opstellen en openbaar maken. In dat kader moet elke onderneming beoordelen welk gedrag nodig is van haar bestuurders en werknemers om op lange termijn duurzame waarde te kunnen blijven creëren. Dit omvat de noodzaak voor de onderneming om haar reputatie en positie in

de samenleving en bij belangrijke belanghebbenden, zoals klanten, werknemers, leveranciers, crediteuren en toezichthouders te behouden en te beschermen. Dit is één van de belangrijkste nieuwe principes in de nieuwe editie van de Australische corporate governance code die op 27 februari jl. is gepubliceerd. Om het maatschappelijk draagvlak voor de Australische beursgenoteerde ondernemingen verder te benadrukken, worden de bestuurders van deze ondernemingen ook opgedragen om de missie ('purpose') van de onderneming te definiëren en om de kernwaarden en een gedragscode vast te stellen die bijdragen aan de gewenste cultuur binnen de onderneming. Ook moet de onderneming ervoor zorgen dat haar beloningsstructuur aansluit op haar missie, kernwaarden, strategische doelstellingen en de mate van risicobereidheid. De vierde herziene Australische corporate governance code bevat verder de bepaling dat de 300 grootste Australische beursgenoteerde ondernemingen zich ten doel moeten stellen om ten minste 30% vrouwelijke bestuurders te hebben. Ondernemingen die materiële klimaatrisico's lopen, worden aangemoedigd de verslaggeving hierover in lijn te brengen met de in 2017 uitgebrachte TCFD-aanbevelingen op dit terrein. De herziene Australische corporate governance code treedt op 1 januari 2020 in werking.